

ΣΤΟ ΧΑΡΕΜΙ

(Του Σέρβου ζωγράφου Δ. Στιέβιτς)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ ΓΙΟΡΓΙΤΑΝ ΖΟΦΚΩΦ

ΠΑΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΓΥΙΟΣ

Βουλγαρικά και Σερβικά διηγήματα έδημοσίευσσε ως τώρα άρεκά. Η φιλολογία των γειτόνων μας πρέπει να μας έδειξή περισσότερο ίσως από την Ευρωπαϊκή. Γι' αυτό σας δίνομε σήμερα, ένα ακόμα Βουλγαρικό διήγημα, που δείχνει τας προόδους της λογοτεχνίας στη γείτονα χώρα.

Δέν ήξερε τί να βάλη μέ το γού του ο μπαμπά Ματάζε από το Προσέλιτο. Μερικές μέρες προτίημερα, ο γυιός του ο Ματέγια, είχε πάει στην πολιτεία να πουλήση σιτάρι. Φότωσε τό κάρρο, ξεκίνησε, μιά γύρισε χωρίς λεφτά. Τόν έπισααν, λέει, κλέφτες στο δρόμο και τού τά πήραν!...

Καλό κι' αυτό, μιά την άληθεια! Τώρα, τό ότι οι κλέφτες έπιασαν τόν κόσμο στο δρόμο και τού έπιασαν τά λεφτά, ήταν πράγμα οσοτό. Μά ο μπαμπά Ματάζε δυσοζοιενότανε όσοτό να πατήρη πός ο γυιός του είχε πάει τό ίδιο.

Είχε παρατηρήσει μάλιστα, ότι ο Ματέγια είχε χάσει στηλομένα τά μάτια, όταν τού διηγότανε τό πάθημά του. Πώς να τόν ξεναστήλη λοιπόν στην πολιτεία να πουλήση σιτάρι; Κι' άιος ο γυιός τον έτέμνε να πάη. Και νάτος!... Φότωσε τό κάρρο, έτοιμος για φερούτο...

Μιά τούτη τή φορά κι' ο μπαμπά Ματάζε είχε πάρει την απόφασή του.

«Κάτιο λόξο έχει η φάβας, σκέφτηκε. Όχι πός τόν ένοιώζε τόσο για τά λεφτά. Λεφτά, δόξα σοι ο Θεός, είχε μάλλια. Μά φοβήθηκε πός κάποια απεριμαντοδουλιά θα ήταν στη μέση και πός κάποιο κακό δρόμο θα είχε πάρει ο γυιός του. Σηρώθηκε λοιπόν, έρριξε έπάνω στο κάρρο τή γυναίκα του και έιπε στό Ματέγια:

— Κάτσε εδώ εσύ. Θα πάω εγώ στην πολιτεία!

Όταν ο μπαμπά Ματάζε μιλούσε, στο γυιό του δέν έπερτε λόφος. Άνέθηκε στο κάρρο και ξεκίνησε.

Στην πολιτεία, δέν άργησε να ξεπουλήση τό σιτάρι πού είχε κοβαλήσει. Έλειπε, δέη τή μέρα την πέρασε, ροιτώντας τόν έναν και

τόν άλλον, άιος όσοις γνώριζε εκεί, για τό γυιό του. «Κάποιος κι' άλλος θα μού πη άν είναι στη μέση καμιά βρομοδουλιά», είχε σκεφτεί. Μά άιος, θαρρείς, και άφορη περιμέναν για ν' άρχίσουν να έγκωμάζουν τόν Ματέγια.

— Τι να σού πώ, τού έιπε ο χοντζής, στο χόνι τού όποιου κατέβαινε ο Ματέγια, έχεις ένα παιδί διαμάντι. Τόν βλέπω και τόν χαίρομαι. Μόλις ξεπουλήση τό πράγμα του, δέν κάθεται ούτε μιά στιγμή, ούτε ένα ποτήρι κρασί δέν βάζει στο στόμα του. Άνεδάινει στο κάρρο και ξεκινά. Στάθηκες πού τυχρός στο παιδί σου, μπαμπά Ματάζε...

«Η δέν ξεκίνησαν τίποτε αυτοί, ή ξεκίνησαν και δέν μού το μαρτυράνε», έιπε μέσα του ο μπαμπά Ματάζε. «Μά βάζω τό χέρι μου στη φωτιά, πός κάποια βρομοδουλιά είναι στη μέση». Όσοτός, είχε άτελειπότε πός θα μάθανε τίποτε. Άνέθηκε λοιπόν στο κάρρο και ξεκίνησε για τό χωριό.

Άνάμεσα στην πολιτεία και στο χωριό, ο δρόμος περνούσε δίπλα από τό δάσος τού Γ. Λαυλά. Έκει άκριβώς γινότανε η περισσότερες κλέψες. Όταν πλησίασε εκεί, ο μπαμπά Ματάζε ρύσις και ζήτηζε ολόγυρα του και έβλεπα, όταν είδε πός ήταν μονάχος του, έδιωσε μιά κωμωδία στα άλωγά του, για να προχωρήσουν γρηγορότερα.

Ο ήλιος πλησίαζε να βασιλέψη, τό μέρος ήταν έρημοκό. Κι' ο μπαμπά Ματάζε ένοιωσε να τόν κυριεύη ένας κρύος φόβος. Τώρα για πρώτη φορά συλλογίστηκε στα σοβαρά πός έχει άκριβώς θα είχαν πάσει οι κλέφτες τό γυιό του. Μονάχα όταν άφησε πιά πίσω τον τό δάσος τού Γ. Λαυλά, ήσυχάσε και ασή—σιγά, άφησε τ' άλωγα να βαδίζουν μονάχα τους, έγαρε λογικά και σε λίγο τόν πήρε ο ήλιος.

Τά άλωγα προχωρούσαν ήσυχά. Μονάχα πού σ' ένα όρισμένο μέρος, έξοδούσαν, σαν από συνήθεια, και πήραν άλλο δρόμο. Ο

Έκείνη χαμογέλασε και πλησίασε κοντά του...

Ματάζε κοιτώντας άξονα, μιά άξονα τιά άλογα στάθηκαν, τó κάρρο έτρεξε κι' ó Ματάζε έβόησε. "Άνοιξε τιά μάτια του, μιά δέν μπορούσε νά καταλάβη πού βρισκότανε. Είδε πως τ' άλογά του είχαν σταματήσει μπροστά σ' ένα ψηλό σπίτι με μεγάλα παράθυρα πού έφεγγαν—γιατί είχε γυλισίσει πάνω— κι' άκουσε φωνές πολλές μέσα απ' τó σπίτι έξω. Τήν ίδιη στιγμή, μιά νέα γυναίκα πρόβαλε στην πόρτα.

—Τι χωριό είναι αυτό εδώ; ρώτησε ó ματάζα Ματάζε. "Έξω απ' τó δρόμο μου!.."

—Τó χωριό είναι πιο πέρα, απάντησε ή γυναίκα. "Εδώ είναι τó γέμι τού Άντιμωβό. Μα, μιά πού ήρθες ίσαμ' εδώ, έπιτα μέσα. Έξωμει όπι χωριάζεσαι για νά σ' έγκαρτισήσουμε."

"Τά άλογα τών Ξέρων απ' τó δρόμο, για νάβουν μονάχα τους, σπάρθηκε ó ματάζα Ματάζε. Κατίβησε λοιπόν άπομασιτικά απ' τó κάρρο και μπήξε στό γέμι άργα και βαρετά, όπως τούραζε σ' έναν άνθρωπο πού ήταν ταραταχέζε στό χωριό του. Μά αφέ για νά στήση δέν θέλησε να παραδεχτεί πως ή γυναίκα έδειχνε, όσο άσχημ' κι' άν ήταν, ανεπείστε καθόλου, όποτε να πάρη την άποφασί του και νά μη μέσα στό γέμι.

Καίτοις χωριάτες ήταν μαζεμένοι έξω. Καθόντωναν έμπρός στό τραπέζια και έπιαν. Στην άσχη, δέν τού έδωσαν καμιά σημασία. "Έπειτα όπως ó ένας τους σπάρθηκε και τήνε κοντά του.

—Αί, Ματάζε, ού είσαι; τού έλε. Καλός όσος... Δέν με θυμάσαι; Είναι ó Κίρο, απ' τó Μπαλτζί. Με γνώρισες τούρα; Βασιλική, φέρε ένα πιτήρι τού υπάριμα Ματάζε!

—Ο Ματάζε κάθησε κι' ó Κίρο άρχισε τίς συστάσεις:

—Έφαρτε ποιος είναι αυτός εδώ; έλε στους χωριάτες. Είναι ó Ματάζε, ó τσοματζής τού Προσέλιου, Λεβεντιάφωτος! Μά για πές μας, Ματάζε, πός μας ήρθες από δω;

—Μά ó Ματάζε δέν άκουσε πιότα. Είχε τιά μάτια του ζωομομένα έπάνω στην Ξενοδόχα, τή Βασιλική, πού στεκόταν πίσω απ' τόν πάγκο της. Ήταν μιά γρηή, λοζουδιή γυναίκα, πούν νέα. Είχε τιά μπροστά γυνιά και τιά μάτια της βαρετά και πεποισαν φλόγες... Καί πάντα γελούσε.

"Γιατί με κοιτάς έτσι και γέλαςι αυτή ή γυναίκα; συλλογίστηκε. Μήπως γιατί με βρήκε πού κοιμόμωνα έπάνω στό κάρρο, ή μήπως γιατί δέν της γάινοναι και τόσο γέρος άξονα;"

—Μά ó Κίρο δέν τού άρχισε χωριά για σκέψεις.

—Γιά πές μας, τού Ξενοδοχε, πός μας ήρθες από δω;

—Πός ήρθα; έλε ó Ματάζε πού άκουσε έννοιες νά τον κρινή ή ένθιμα, τ' άλογα μ' έφρασαν. Είχε άποκοιμηθεί λογικά κι' έκείνα λυσοδρόμησαν. "Όταν ξύπνισα, είδα τή γυναίκα μπροστά μου!"

—Οί χωριάτες γέλιασαν κι' ή Ξενοδόχα γέλιασε κι' αυτή επίσης και έλε:

—Τά άλογα βρισκων μερικάς φρες τó δρόμο καλύτερα κι' απ' τόν άνθρωπο!

—Ο υπάριμα Ματάζε γέλασε κι' αυτός και παράγγειλε κρασί για τήν παρτί.

Τó γλέντι είχε άντρησε σέ λίγο. Τó χωριό ήταν καλό, οί άνθρωπα, χωρταταχέδες, τιά μάτια της Ξενοδόχας πεποισαν σίβη. Καί σέ μιά στιγμή ó Κίρο έσχερε στό αήτι τού Ματάζε και τού ρώτησε:

—Είδες; "Όμορφη κοπέλλα τίλος άάντων αυτή ή Βασιλική!.."

—Ναι, όμορφη, άποκρίθηκε ó υπάριμα Ματάζε.

—Έτσι ήταν κι' ή μάνα της, ή Σαραντοβίχα, έτσι όμορφη! Έσχορτισή στό Άντιμωβό. Πόσοι και πόσο μαγαροφύθηκαν για γάμο της... Όστόσο, ή κοπέλλα δέν είχε άρρωθός τó ίδιο. Είχε παντρευτεί αυτή, μιά ό άντρας της πέθανε. Τούρα είναι χήρα.

—Ο υπάριμα Ματάζε είχε έρθει στό ζέφι, ή Ξενοδόχα όλο και τού ζωογελοόσε. Σέ λίγο ή πόρτα άνοιξε και κωνούργιες παρτές μπήγανε μέσα. Μαζύ τους ήταν κι' ένας μουζικάντης, πού έπαζε βιολί.

—Παίζε, παιδί! φώναζε ó Ματάζε. Καί σού, γρηή Βασιλική, φέρε κρασί εδώ, σέ όλους, μ' άουδ; σέ όλους!.."

—Οί χωριάτες άρχισαν νά πίνον στην όγειά τού υπάριμα Ματάζε. "Ο Κίρο σπάρθηκε για νά γρηέφ. Σπάρθηκε κι' ó ματάζα Ματάζε. Τό βιολί έπαζε, οί χωριάτες χτυποισαν ταλινάκια. Έπειτα, ó Κίρο κάθησε κι' ó υπάριμα Ματάζε γέρισε και κίτταζε τή Βασιλική. "Ε-

κείνη κατάλαβε τó σκοπό του και ζωογελοόση πλησίασε κοντά του.

—Στήν όγειά τού Ματάζε! φώναζε ó Κίρο.

—Ο υπάριμα Ματάζε σπάρθηκε πάνω και χόρευε μαζί με τήν κόρη της Σαραντοβίχας. Θάρθηκε και τιά νεάντα του είχαν Ξενοδοχίσει πίσω. Χόρευε, τρυπούσε και κίτταζε φλογομομένος τιά μάτια, τó λαϊκό και τιά μπροστά της Βασιλικής. Πετοόσε λεφτά με τή φρόντα στό πάγκο, στό βιολί!..

—Η όμια είχε περάσει, τιά ζωορία λειούσαν Ξέω. Μεσάνυχτα κόντεσαν. Οί χωριάτες άρχισαν να σπώνωνται και νά άπομαρκετούν τó υπάριμα Ματάζε.

—Κανέννας δέν θα πληρώσει! φώναζε εκείνος. "Όλα διακά μου εινε άποφε!"

—Νά ζήσης, Ματάζε, νά τιά γιλάσης! φώναζαν οί χωριάτες.

"Όμοι είχαν γρηέει παιά, μονάχα ó Ματάζε έμεινε, με τόν Κίρο για τήν Ξενοδόχα. Μά όταν έβγαλό τó πουργί του για νά πληρώσει, τιά λεφτά του δέν έφτανον. Είχε πετάξει τόσα και τόσα στό πάγκο, στό βιολί! Κίτταζε σάν άποδολομένο τήν κόρη της Σαραντοβίχας.

—Καί τούρα... μουμοήσε.

—Τι τούρα; έλε εκείνη. "Από έναν άνθρωπο σάν κι' έμένα, τιά λεφτά δέν χάνονται."

—Μπράβο, Βασιλική, έλε ó Κίρο, νά τιά γρηέφ. Λεφτά απ' τó Ματάζε δέν χάνονται.

—Μά... με Ξέρες; έμένα και δέχεται να μου κινή; πιστόσαι; ρώτησε μ' άπορία ó ματάζα Ματάζε.

—Καλέ, και πός δέν σε Ξέρω... άποκρίθηκε ή κόρη της Σαραντοβίχας. Δέν είσαι ό πατέρας τού Ματέγνα σου;

—Τά άλογα τών Ξέρων τó δρόμο, Ματάζε! φώναζε ó Κίρο.

—Ο Ματάζε γιατί θέλησε να πη, μιά σωπασε. Τού φάνηκε πως τιά μάγουλα της Βασιλικής είχαν ζωκινίσει Ξεφανα. Γελώντας, κληνύχτισε κι' άνέβηκε στό κάρρο του.

"Όταν έφτασε στό σπίτι, ó Ματέγνα έτρεξε άνησχος κοντά του.

—Πού ήσουν, πατέρα; τού έλε. Τι έπαδεις και γρηέφεις τόσο άργα;

—Ματέγνα, απάντησε ó ματάζα Ματάζε, Ξέρες... μ' έπιασαν κλέφτες και μου πήσαν

τιά λεφτά!

—Σ' έπιασαν κλέφτες; ρώτησε ó Ματέγνα. Πού; Στό δάσος τού Ίλιανλίου;

—Όχι, άποκρίθηκε ó ματάζα Ματάζε. Στό γέμι τού Άντιμωβό!

—Έσκασε βίτερα στό γέμι, ένα κατίβανε απ' τó κάρρο και, χτυπόντας τó γικό του στόν όμο τού έλε:

—Γλεντιστή!.. Χαροκόπες!.. Παρλαμμένε!.. "Όλα τιά Ξέρω, όλα... Μά δέν περιάζει!.. Γλέντα, παιδί μου! ΤΗΣ ΑΞΙΖΕΙ ΤΗΣ ΑΡΙΛΟΤΗΤΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΔΗΣ!.."

ΓΙΟΡΝΤΑΝ ΖΟΦΚΩΦ

ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ

Κατά τó έτος 1869, οί "Τάιμς" τού Λονδίνου έδημοσίευσαν μιά άγγελία, δια τής όποιας ó άγγελοδοτής υπέσχετο άμοιβή 10.000 λιρών σ' αυτόν πού θάβρισκε τó πιστοποιητικό γεννήσεως κάποιου προγονό του, γεννηθέντος κατά τó έτος 1746.

Επίσης κατά τόν Ιανουάριο τού 1894, ή γαλλική και άγγλική έφημερίδες έδημοσίευσαν μιά άγγελία, δια τής όποιας ένας πατέρας υπέσχετο άμοιβή 500.000 φράγκων σ' αυτόν πού θα ανακαλίπτε τó μικρό παιδί του, τó όποιο είχε άποδράσει απ' τó σπίτι του.

Όσαύτως πρό έτών, κάποιος άνωπόρνομν απ' τήν Αμερική, τού όποιου είχαν Ξεφραμσεται τιά δυό παιδιά, προσέφερε ός άμοιβή σέ όποιον τάβρισκε τó ποσόν τών 15.000 άγγλικών λιρών!..

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΓΙΑΠΩΝΕΖΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

- 'Η σόνη με τόν καρπό γίνεται βουλό.
- 'Η υπεροβολική ευγένεια, καταντά άγέ-νεια.
- 'Η ύψους θά γίνουν κι' αυτές με τόν καρπό πεθερές.
- 'Ο βύταρχος μέσ' στό βούρσο του άργου-εί τόν όκεανό.
- 'Εκείνοι πού προλέγον τó μέλλον, δέν Ξέρον τίποτε για τή δική τους τύχη.
- Μεγάλα λόγια, μικρά πράγματα.

Ο Ματάζε σηκώθηκε πάνω και χόρευε...

— Γλεντιστή!... Χαροκόπες!... Παρλαμ- μένε!..